

lent az első kis sziget, ahol a hajónk kikötött néhány órára. Mesebeli szép kis pálmerdő közepén egy falucska. A bennszülöttek is előjöttek: sötétbarna fiúk, lányok, mind ruha nélkül. Hát ilyen nép is van még a huszadik században, — csodálkoztam. Most pedig itt vagyok köztük. Néhány nap múlva megérkeztünk a sziget fővárosába: Port Moresby-be. A pápuáknak itt nagy hajuk volt, és rendesen ágyékkendő a derekukon. A nők fűszoknyát viseltek, más semmit. Ez már tűrhető — mondom — az első látványhoz képest. Mindenütt a rengeteg trópusi növény, amit még sose láttam. Aztán elérkeztem a missziós állomásunkra. Éppen lelkigyakorlat volt, és nem volt hely számomra. A püspök szobájába tettem, mivel az előzőleg a tengerbe zuhant repülőgéppel, és belefulladt. Mikor megismerkedtem a helyzettel, elküldtek az északi vikariátusba, ahol Arkfeld püspök fogadott. Itt berendeztem egy szabóműhelyt, és elkezdtem dolgozni. Mondok, majd én felruházom a népet. Beállítottam néhány bennszülött segédet, de nem bírták az ülést, és továbbálltak. Egyik nap aztán beállított hozzám a püspök azzal, hogy a szabóságnak nem valami sok a haszna itten. Jobb lenne, ha berendeznék egy raktárhelyiséget, és elkezdenék árukat importálni. Erre volna a legnagyobb szükség. Kevés az üzlet. Az őserdő belsejében meg egyenesen siralmas a helyzet. Gyufáért, sóért 3—4 napig kell gyalogolni, s aztán ugyanezt az utat vissza. Ki is tudná otthon elképzelni, hogy Kaposvárról Budapestre gyalogoljon gyufáért? — Hát elkezdtem rendelni az árukat. Élelmiszert Ausztráliából, ruhafélét Japánból és Hong Kong-ból, vadászfegyvereket Kanadából, fejszéket, késeket Nyugat-Németországból, bográcsokat Magyarországról stb. Több mint fél millió bennszülött ellátásáról kellett gondoskodni, hát jól ment az üzlet. Alkalmazottaim időközben elérték a huszat. Új raktárhelyiséget kellett építeni, hogy az igényeket kielégítsük. Üzletemet aztán 1976 januárban átvették a világiak, és én új beosztást kaptam mint hitoktató fenn a hegyek között, ahol még primitív a nép. Kb. 200 km-es körzetben én vagyok itt az egyedüli magyar. (Salvius testvérnek erről a munkájáról múlt számunkban hoztunk egy kis beszámolót. Azóta értesített, hogy áthelyezték a tengerpartra, ahol a katolikus rádióállomás vezetőjét helyettesíti római útja idején. Ez év nyarán pedig Európába jön szabadságra.)

A 25 év alatt kétszer voltam szabadságon. 1971-ben sikerült Magyarországra is eljutnom. Én itt boldognak érzem magamat. Munkám van bőven, és így nem panaszkodhatom. A jó Isten kegyelme elég nekem itt. Így hát itt szeretnék meghalni.

Bro. Salvius Appenzeller SVD
P. O. Box 107, Wewak
Papua New-Guinea via Australia

LEVELESLÁDANKBÓL

Nem mondom, hogy egyáltalán nem törődtem a missziókkal, de valahogy úgy érzem, addig nem jutok el a kapu elé sepergetni, amíg bent nem takarítottam. Olyan sok a közeli probléma: a családban, az ismerősök közt, az országban, hogy nem jutok tovább a tettelegességgel. Gyermekkoromban szívesen dobtam fillért a bologátó négergyermek perselybe. De fületlen gombot is, annak is örült. Csak most döbbenek rá, hogy annak is örült, — mekkora az ínség, és milyen kicsi a segítség. De ha a puszták népét, Móricz Boldog emberét olvasom, még a képzeletem is megreked a határokon belül. Évezredes keresztény társadalomban hogy eshettek meg azok a dolgok. Ha vérünknek, húsunknak ez a sors jutott, nem tudjuk még magunkat sem helyesen szeretni, mit várhat a felebarát? Szívesen adnám életemet, ha több összhangot láthatnék a családban. De mit ér az én életem? Sokszor jut eszembe Mórának az az elbeszélése, amikor a kisfiú megsajnálja a szomorú Jóistent, és neki ajándékozza legnagyobb kincsét, a színes üvegdarabot. Tovább variálva a mesét: A jó Isten elfogad és zsebébe gyűjt minket: üvegcserepet, ócska madzagot, lyukas dugót, gyertyavágot s más apróságot, ami egy kisfiú zsebében fel szokott halmozódni. Az Ó számára mindenik érték, mindenik lát valami jót, valami védeni valót, egyszerű vagyújt. De alig számíthat egyéb- re, mint hogy felsebzem a kezét, ha zsebébe nyúl.

Újévi programtervnek mindenesetre jó. Hátha sikerül vele az elbóbiskolt rózsafüzértizedeket életre kelteni, több türelemmel és kevesebb lustasággal látni neki az esztendőnek. Ha a fájdalmak elviselésébe egy kicsi örömet vagy lelkesedést tudnék belevinni, több tartalék lenne a célnak. Nincs kellemetlenebb ajándék, mint a savanyú képpel adott. Tulajdonképpen egy nagy missziós terület vagyunk, és se türelmünk, se jó szavunk egymáshoz.

+

— A katekétika problémájának gyökere: Hogyan szeretessük meg a végtelenül jó és szeretetreméltó Istent, aki minket előbb szeretett? Mert ha valaki valakit igazán szeret, akkor ő és az ő dolgai neki minden másnál fontosabbak és előbbre valók. És éppen ez hiányzik a legalizmusból. Hol a bűn határa, hogy lehet a bűnt kerülni stb., ez mind nem a szeretet nyelve. A szeretet így gondolkodik: Mivel szerethetnék nekem örömet?! Ebben van önkéntesség és lendület, tehát öröm és erő. Isten pedig minden öröm forrása és gyökere. Főfoglalkozása, hogy szeret minket az ő Fiának misztikus Testében, nem pedig hogy a hibapontokat gondosan följegyezgeti. Isten lát: ez ne fenyegetés-ízű legyen, hanem öröm! Jó keresztény nem az, aki a nyűgös kötelességeket zadságosan teljesíti. Szeretet nélkül semmi vagyok.

+

— Boldogult Endrey püspök doktorátusával kapcsolatban szeretném kiemelni, hogy a Canisianumban nem lehetett doktorátust szerezni, hanem az állami egyetemen. A rector magnificus avatott. Endrey idejében ez csak világi lehetett.

— Ő szentelt pappá az egyetemi templomban. Az ő bizalmából lettem plébános. Gondjaimban, problémáimban mindig testvérien fogadott. Minden pap előtt nyitva volt az ajtaja, nem volt hivatalos fogadónap, mert mindig kész volt fogadni. Egy alkalommal is a többi kollégák után már nagyon belelógott az ebédidéjébe az én jelentkezésem. Mégis, sohasem fogom elfelejteni, azt mondta fáradt, de szerető hangon: barát-nak mindig szabad, sohasem késő! — Csak két évet vezethette szeretett egyházmegyéjét, de nekünk a jó Istentől ez is nagy kegyelem, mert biztos, hogy az ő sok-sok papi szenvedéséből él tovább ez a nagy egyházmegye.

— Köszönöm — több paptestvérem nevében — az elhunyt megyésfőpásztorunkról írt nekrológot. Valóban nekünk fiataloknak is példaképünk, mert őszinte és következetes volt. Szívesen emlékszem vissza a vele töltött 1975-ös és 1976-os nagyheti és húsvéti szertartásokra (mint kispapok vettünk ezeken részt). Vonzó egyénisége, élete, mindenkor építő modernsége, lelkiisége, Krisztus- és Egyház-szeretete, fegyelmezett liturgiavégzése, szentbeszédei és állandó „sugárzása” — remegő teste ellenére maradó élményt nyújtottak. Aki vele beszélt, gazdagodott és megtisztult.

— Szeretném módosíttatni a dr. Adám Györggyel kapcsolatos megemlékezést: nem a budai, hanem a pesti Szent Imre Kollégiumnak volt prefektusa. Magam is az általa vezetett évfolyamhoz tartoztam.

+

(P. Nemeshegyi Tokióból:) A Mozart-előadások szerencsésen lezajlottak, és öröm volt olvasni a kétszáz résztvevő beszámolóját. Csak néhány ízelítő belőlük: „Mozart az éjszakában körbe-körbe röpködő szentjánosbogár. Mozart a téli hold fényétől beryagott téli hó. Zenéje végtelen békét ajándékoz; menhelyet ad a szenvedő léleknek; a feldúlt lelket lecsillapítja. Egy a sorsot, bármi legyen is az, befogadó embernek tágra nyílt ereje ez, Mozart zenéje, úgy, ahogy neve mondja, egy az Istent (Deus) szerető (Ama) embernek hangja.” „Furcsa valami Mozart zenéje. Ha evés közt hallgatom, jobb az étvágyam. Ha tanulás közben hallgatom, jobban fejembe megy a lecke. Ha szomorú vagyok, meglágyítja szívemet. Egyszóval Mozart zenéjét öröklődés nélkül lehet hallgatni. Nem mutató, de titok rejtőzik mélyén.” „A Szentírás szóval, Mozart zenével templomba hív engem.” „Úgy érzem, hogy Isten, aki felülmúlja kétszáz év és a tér távlatát, most keblemben, ki hasonlóképp szolgálja vagyok, Mozart szívverését hallatta

meg velem." Hát mit szoltok a kis japánkáimhoz? És még azt írta nekem valaki, hogy Mozart zenéjében még sohasem fedezett fel „vallási hátteret"! Idén ősszel folytatása következik egy újabb Mozart-kurzussal.

+

Szomorúan tudatom innen Formózáról, hogy társam, Sr. Aléna, akivel együtt jöttem Kínába 40 évvel ezelőtt, visszaadta nemes lelkét Urukknak, Istenünknek. Azt lehet mondani, hogy egy emberöltőn át, több mint 30 évig együtt dolgoztunk, együtt vettük ki a részünket jóból—rosszból. Tíz évig szenvedett, megváltást jelentett számára a halál. Nagyon jó misszionárius volt, tele tüzzel, fáradságot nem ismervé dolgozott. Sokat tett a lelkek megmentéséért, s fáradhatatlan volt a betegek körül. Igen sokan neki köszönhetik, hogy még most is élnek, papok is, hívek is. Temetésének hírére sokan sírtak, de azt mondták, ne érte imádkozzunk, hanem hozzá.

+

(A következő sorokat kivételesen nem magyar írja, hanem Josef Ploner az ausztriai Dellachból a Kirchenzeitung szerkesztőségének:)

Növérem, Ferdinanda Ploner meggyilkolásával kapcsolatban — Rodéziában, Bulawayo mellett, a Szent Pál-kórházban áldozta életét — főleg két kérdést szegeznek mindig újra nekem: „Miért lép be valaki egy missziós rendbe?” és: „Van-e ilyen borzalmas események után még értelme a missziók segítésének, a missziós bevetésnek?” Két itthoni szabadságon elbeszélgettem növérémmel, olvastam leveleit, és beszélgettem más nővérekkel is, akik évekig dolgoztak vele Afrikában. Mindezek alapján megpróbálok röviden feleletet adni, úgy, hogy az növérem felfogásának is megfeleljen. — Az első kérdéshez: Miért megy misszióba valaki? Az evangéliumból ismerjük Krisztus megbízását az apostolokhoz: Menjete el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek! Aki meg van arról győződve, hogy az evangéliumból származik az ember üdvössége, szabadsága, megváltása, az valamiképpen meg fog felelni ennek a megbízatásnak. Minálunk minden jóakarató ember maga is el tud találni a hitre (más emberek, tömegtájékoztató eszközök, könyvek stb. útján), de a fejlődő országokban csak a misszionáriusok által. A testvérszeretet parancsának akkor felelünk meg legjobban, ha annak segítünk, akinek legnagyobb a szüksége rá, — vagyis azoknak, akik saját magukon nem tudnak segíteni, mert szellemi és gazdasági fejlődésükben évszázadokkal lemaradtak. — A második kérdéshez: Van-e ilyen szörnyű események után még értelme, jogosultsága a missziós munkának? Igen! Mert egyfelől itt az ellenségszeretet parancsa, mintegy kereszténységünk próbaköve, és a megbízás, hogy mindig a legszegényebbeknek segítsünk. Isten előtt nem a számunkra oly fontos teljesítményelv számít, hanem a magatartás; a vállalkozás, nem a siker. Végül pedig még egy igen kínos dolog járul ehhez: Jórészt mi (már mint a civilizált népek) magunk is közvetlenül bűnösök vagyunk az ilyen rémtettekben. A nagyhatalmak politikai érdekei és sokféle gazdasági érdek döntő szerepet játszik mindebben. Hisz kövismert, hogy rövid idővel ezelőtt osztrák fegyvereket is szállítottak a libanoni polgárháborúba. Mert ez devizát hoz és munkahelyeket biztosít. Ha üzletről és saját előnyünkről van szó, ott vége az erkölcsnek. Vagy mégsem . . . ?

Az utóbbi években sokat emlegették bizonyos nők mondását: „A hasam az enyém.” Ez a szerzetesnő gyakorlatilag ugyanezt állította, ha nem is szavakkal, hanem végsőkig menő bevetésével másokért, Krisztus evangéliumáért: A testem az enyém. Szabad elhatározásból lépett be egy missziós rendbe, önként képezette ki magát ápolónővérenek, küldette magát Afrikába, és 1977. június 14-én önként, a veszély teljes tudatában (utolsó levelei mutatják) kezdte el munkáját a rodéziai Szent Pál-kórházban. A különbség tehát nem a kijelentésben, hanem az indítékban van! De ez a döntés mindegyikünkre vár — ha nem is ilyen közvetlenül. Mindegyikünknek el kell elvben döntenie, melyiken akar járni a két út közül: saját előnyének, élvezetének útján, vagy az Istenért és más emberekért való bevetés útján. Az ilyen eseményt nagyon különbözőképpen lehet látni: értelmetlenségnek, botránynak, szemrehányásnak, intellemmek, tanúságtételnek, példának, a remény és az öröm jelének. Hol állok én?